

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Декан педагогічного факультету
_____ Т.О. Олєфіренко
«_____» _____ 202__ року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(вибіркової)**

Ораторське мистецтво педагога-аніматора

спеціальності **011 Освітні, педагогічні науки**
освітнього ступеня **Бакалавр**
галузі знань **01 Освіта/Педагогіка**
освітня програма **«Педагогіка дозвілля»**

шифр за навчальним планом **ВВ2.2.01**

Робоча програма розроблена на підставі програми навчальної дисципліни “Ораторське мистецтво педагога-аніматора”, затвердженої на засіданні Вченої Ради НПУ імені М.П. Драгоманова «_____» _____ 20__р., протокол №__.

Розробник: канд. пед. наук, ст. викл. Лещенко Н.А.

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки
Протокол № __ від “___” _____ 202_р.

Завідувач кафедри _____ д.п.н., професор Н.М. Дем’яненко

I. Опис навчальної дисципліни Шифр дисципліни ВВ2.2.01

Загальна характеристика навчальної дисципліни	Навчальне навантаження з навчальної дисципліни		Методи навчання і форми контролю	
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Кількість кредитів – 3 ЄКТС		<i>Методи навчання:</i> словесні практичні (
Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки	Загальна кількість годин 90			
	денна форма	заочна форма		
	Лекції			
	10	4		
	Практичні /семінарські			
	20/15	4/2	<i>Форми поточного контролю:</i> усне опитування виконання завдань перевірка самостійної роботи. Модульний контроль	
Освітній ступінь Бакалавр	Лабораторні заняття			
Робоча	-	-		<i>Форма підсумкового контролю:</i> Залік
Рік вивчення освітнього компоненту за навчальним планом 2	Самостійна робота			
Семестр – 4	45	80		
Тижневе навантаження (год) аудиторне – 3 години самостійна робота – 3 години	Співвідношення аудиторних годин та годин СРС			
Мова навчання - українська	1/1	1/8		

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Ораторське мистецтво педагога-аніматора» є система знань про теоретико-методологічні засади риторики, основні етапи її становлення та розвитку; узагальнення досвіду проведення публічного виступу педагогом-аніматором.

Міждисциплінарні зв'язки: педагогіка, психологія, філософія, логіка, культурологія, основи мистецької педагогіки, дозвіллезнавство.

Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни «Ораторське мистецтво педагога-аніматора» є формування знань про основи ораторського мистецтва, особливості впливу однієї людини на іншу, оволодіння практичними вміннями публічного красномовства у сфері дозвілля.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Ораторське мистецтво педагога-аніматора» є: ознайомлення студентів з історією та теорією ораторського мистецтва; вивчення видів ораторського мистецтва, стилів мовлення; удосконалення риторичної культури, поглиблення умінь користуватися принципами красномовного мистецтва; формування умінь публічного красномовства у професійної діяльності.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№р	Програмні результати навчання	Компетентності
1	ПРНЗ. Уміти конструктивно розв'язувати професійні, проблемні завдання, здійснювати суб'єкт-суб'єкту, педагогічно доцільну, партнерську взаємодію на основі	ЗКЗ. Здатність використовувати управлінські технології, адекватні цілям соціально-культурної діяльності, техніку міжособистісної

	загальнолюдських цінностей, етики і моралі.	взаємодії з людьми різних вікових категорій.
2	ПРН4. Уміти вільно оперувати педагогічними методиками організації та проведення індивідуальної, групової культурно-дозвіллевої діяльності та рекреації.	ЗК4. Володіння культурою мислення, здатність до сприйняття, узагальнення, аналізу інформації, постановки мети діяльності й вибору шляхів її досягнення.
3	ПРН7. Вільно спілкуватися державною, іноземною мовами для обговорення результатів освітньої, професійної (культурно-дозвіллевої, педагогічно-рекреаційної) діяльності.	ФК7. Здатність демонструвати педагогічні, виконавські, інтерпретаційні та артистичні вміння.
4	ПРН10. Уміти проєктувати культурно-освітній, педагогічно-дозвіллевий розвивальний простір з урахуванням результатів моніторингу.	ФК10. Здатність організовувати спільну педагогічно-дозвіллеву діяльність та педагогічно доцільну партнерську взаємодію суб'єктів широкого вікового спектру.

III. Тематичний план дисципліни

Назва змістових модулів та тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	л	с	п	єрс	усього	л	с	п	єрс
Змістовий модуль I. Історія ораторського мистецтва	24	2	8	-	14	24	2	-	-	22
Тема 1.1. Ораторське мистецтво педагога-аніматора як навчальна дисципліна	6	2	2	-	2	6	2	-	-	4
Тема 1.2. Передумови становлення та розвитку ораторського мистецтва у Стародавньому світі.	6	-	2	-	4	6	-	-	-	6
Тема 1.3 Розвиток ораторства в епоху Середньовіччя, Відродження та Просвітництва.	6	-	2	-	4	6	-	-	-	6
Тема 1.4. Виникнення і розвиток ораторського мистецтва в Україні.	6	-	2	-	4	6	-	-	-	6
Змістовий модуль II. Загальні основи ораторського мистецтва	28	6	4	8	10	24	2	-	-	22
Тема 2.1. Мова як засіб комунікації оратора	10	2	2	4	2	6	-	-	-	6
Тема 2.2. Мовлення оратора в системі стилів мови	6	2	-	2	2	6	-	-	-	6
Тема 2.3. Психолого-педагогічні засади ораторського мистецтва	6	2	2	-	2	6	2	-	-	4
Тема 2.4. Логічні засади мистецької діяльності оратора	6	-	-	2	4	6	-	-	-	6
Змістовий модуль III. Технології ораторського мистецтва педагога-аніматора	38	2	3	12	21	42	-	2	4	36
Тема 3.1. Логіко-композиційна побудова усного виступу	5	1	-	2	2	6	-	-	-	6
Тема 3.2. Техніка мовлення педагога-аніматора	7	-	-	2	5	8	-	-	2	6
Тема 3.3. Невербальне спілкування в ході усного публічного виступу.	6	1	3	-	2	6	-	-	-	6
Тема 3.4. Підготовка та проведення усної публічної промови	4	-	-	2	2	8	-	2	-	6
Тема 3.5. Діалогічне мовлення оратора	9	-	-	4	5	8	-	-	2	6
Тема 3.6. Полемічна майстерність педагога-аніматора	7	-	-	2	5	6	-	-	-	6
Разом	90	10	15	20	45	90	4	2	4	80

IV. Зміст навчальної дисципліни

Назва модулів, тем та їх зміст	Кількість годин			
	всього		В тому числі лекцій	
	денна	заочна	денна	заочна
Змістовий модуль I. Історія ораторського мистецтва				
Тема 1.1. Ораторське мистецтво педагога-аніматора як навчальна дисципліна Зміст теми: специфіка ораторського мистецтва як навчальної дисципліни.	6	6	2	2

<p>Поняття «риторика», «ораторське мистецтво», «красномовство». Риторика як теорія красномовства, ораторського мистецтва, як способи побудови виразної промови в різних сферах мовної діяльності. Ораторське мистецтво як мистецтво усного виступу. Риторика як універсальний принцип словесної і гуманітарної культури, етикетної норми. Спічрайтинг як напрямок класичної риторики та різновид PR-технологій. Мова і мовлення. Основні функції мови: інформаційна, комунікативна, регулятивна, інтелектуальна, емотивно-волюнтативна. Красномовство як предмет ораторського мистецтва. Роди красномовства: соціально-політичне, академічне, судове, соціально-побутове, духовне (церковно-богословське). Формування культури усного виступу як неодмінної професійної ознаки педагога-аніматора.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 1,4,6,8,9,10,14,15,19, 21, 25</i></p>				
<p>Тема 1.2. Передумови становлення та розвитку ораторського мистецтва у Стародавньому світі.</p> <p><i>Зміст теми:</i> Ораторське мистецтво античності, соціальні умови його виникнення. Софісти як давньогрецькі просвітителі. Видатні давньогрецькі оратори й логографи: Горгій, Демосфен, Сократ, Платон, Аристотель. Урочиста промова «Похвала Олені» Горгія. Переконливість промов «Про злочинне посольство», «За Ктесифонта про вінок» Демосфена. Методи публічної полеміки Сократа. Створення Платоном «шляхетної софістики» як виду риторики. «Риторика» Аристотеля. Соціальні умови виникнення риторичних традицій Римській імперії. Промови Марка Порція Катона Старшого. Поєднання грецької риторики та римського красномовства у діяльності Марка Тулія Цицерона (трактати «Про державу», «Оратор», «Про оратора»). Риторика як мистецтво у наставленнях М.Ф. Квінтіліана («Дванадцять книг риторичних наставлень»).</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 1,2,6,8,11,12,13,14,25</i></p>	6	6	-	-
<p>Тема 1.3. Розвиток ораторства в епоху Середньовіччя, Відродження та Просвітництва.</p> <p><i>Зміст теми:</i> Ораторське мистецтво епохи Середньовіччя; гомілетика як наука про християнське церковне проповідництво; канони середньовічної риторики у творах Фоми Аквінського («Сума філософії» і «Сума теології»). Візантійська теорія риторики та особливості розвитку ораторського мистецтва в епоху Відродження; розвиток академічного красномовства в епоху Просвітництва.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 1,2,6,7,9,11,25</i></p>	6	6	-	-
<p>Тема 1.4. Виникнення і розвиток ораторського мистецтва в Україні.</p> <p><i>Зміст теми:</i> Красномовство періоду Київської Русі. Найвідоміші оратори: Іларіон та Кирило Туровський; Проповідь «Слово про закон і благодать» Іларіона. Перша східнослов'янська «Риторика» (1620 р) як перекладне видання підручника П.Меланхтона. Розвиток ораторського мистецтва в Києво-Могилянській академії. Феофан Прокопович як найвизначніший оратор епохи українського Просвітництва. Трактат «Мистецтво риторики» Ф. Прокоповича. Розвиток академічного красномовства в XVIII - XIX ст.. Золотослів М.Максимовича, М.Драгоманова, М. Грушевського. Красномовство Т.Г. Шевченка. Особливості ораторського мистецтва України XXI ст.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 1,6,7,9,11,12,20,25</i></p>	6	6	-	-
<i>Змістовий модуль II. Загальні основи ораторського мистецтва</i>				
<p>Тема 2.1. Мова як засіб комунікації оратора</p> <p><i>Зміст теми:</i> мова як поліфункціональна система, її місце в ряду засобів людського спілкування. Різновиди комунікації: вербальна, невербальна; усна, письмова, друкована; формальна, неформальна; внутрішня, міжлюдська, в малих групах, організаційна, масова; міжнародна, міжкультурна. Основні типи сприйняття і передання інформації: власне інформація, образне мислення, сенсорне мислення. Усна мова як засіб сприйняття і передання інформації. Етичні норми усної комунікації. Комунікативність як професійна риса педагога-аніматора. Типи комунікабельності людей: домінантний, мобільний, ригідний, інтровертний. Оратор як учасник комунікативного процесу. Комунікативна стратегія як стратегія подання інформації і стратегія отримання інформації.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 5,6,7,10,11,18,27</i></p>	10	6	2	-
<p>Тема 2.2. Мовлення оратора в системі стилів мови</p> <p><i>Зміст теми:</i> Культура ораторської промови. Використання функціональних стилів мови в усному публічному виступі: офіційно-ділового, наукового, публіцистичного, художнього, розмовного. Їх стильові ознаки, характерні особливості, основні функції. Відповідні усні і письмові форми мовлення. Відмінність ораторської прози від розмовної і письмової мови. Схеми традиційної</p>	6	6	2	-

<p>концепції навчання риторичі: інвенція (винахід), диспозиція (розташування), елокуція (вираження), проголошення, пам'ять. Стилїстичне забарвлення слова. Вживання стилїстичних шарів в риторичі Основні стилїстичні помилки. Використання засобів мовної виразності (тропів і фігур) з метою посилення впливу ораторського мовлення. Поняття тропів та фігур. Типи побудови фраз: звертання, риторичні запитання, інверсія, антитеза, повтор, градація та ін. Техніка мовлення. Ритміка, паузи, інтонація, дикція, жест.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 5,6,7,9,10,11,27</i></p>				
<p>Тема 2.3. Психолого-педагогічні засади ораторського мистецтва</p> <p><i>Зміст теми:</i> Поняття про психологічні та педагогічні компоненти в ораторському мистецтві. Культура мислення оратора як одна з умов ефективності усного публічного виступу. Види інтелекту: вербальний, просторовий, математичний, їх врахування в процесі спілкування. Характеристики різновидів розуму: концептуальний, художній, соціальний, соціально-виробничий, техніко-технологічний. Раціонально-емоційні особливості впливу усного мовлення на людей. Типи слухачів: розсудливий і сприйнятливий. Групи емоційних потреб. Типологія аудиторії й шляхи взаємодії промовця зі слухачами. Використання соціально-психологічних механізмів: переконання, навіювання, наслідування, «зараження» та ін. Поняття про «зворотній зв'язок». Психолого-педагогічні аспекти впливу усного слова: особистість оратора, мовна культура та ораторська майстерність, специфіка аудиторії та закономірності спілкування, закони сприймання і розуміння; особливості уваги і пам'яті. Основні прийоми стимулювання уваги та інтересу слухачів: прийом психологічної паузи, прийом імпровізації, принципово нова оцінка події, прийом використання гумору, новизна інформації, прийом короткого відступу від теми.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:6,7,10,11,27</i></p>	6	6	2	2
<p>Тема 2.4. Логічні засади мистецької діяльності оратора</p> <p><i>Зміст теми:</i> Ораторське мистецтво як переконання. Дотримання законів логіки як одна із умов мовного впливу на аудиторію. Завдання оратора: схилити, переконати, довести. Мета, задум, текст, реакція як складові логіко-мовного доведення. Доведення та його прийоми. Основні елементи логічного доведення: теза, аргумент, демонстрація. Можливі логічні помилки в усному публічному виступі та шляхи запобігання їм.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 5,6,7,9,10,11,17,25,27</i></p>	6	6	-	-
<i>Змістовий модуль III. Технології ораторського мистецтва педагога-аніматора</i>				
<p>Тема 3.1. Логіко-композиційна побудова усного виступу</p> <p><i>Зміст теми:</i> Значення композиції та логічної структури усного виступу. Основні логіко-композиційні складові промови: зачин, вступ, основна частина, заключна частина, кінцівка промови; їх психологічні, змістові, концептуальні аспекти. Характерні ознаки ораторської промови (послідовність викладу, взаємопов'язаність, співвіднесеність, індивідуальність, глибина думки). Методи викладу матеріалу: дедуктивний, індуктивний, метод аналогії, проблемний, концентричний, ступінчастий, історичний. Вступ промови. Основні способи формування вступу: спосіб підкріплення, техніка використання приводу, техніка спонування до роздумів, пряма техніка. Можливі мовні прийоми. Варіанти заключної частини промови.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 5,6,7,10,11,16, 25,27,28</i></p>	5	6	1	-
<p>Тема 3.2. Техніка мовлення педагога-аніматора</p> <p><i>Зміст теми:</i> Голос. Складові голосового апарату: дихальні органи, вібратори, резонатори, артикулятори. Роль елементів голосу (звучності, висоти, тембру) для ефективності усного виступу. Дихання. Фонаційне дихання, його ознаки: активність, організований видих, розподіл видиху, добір дихання у процесі мовлення. Дикція. Чітка вимова звуків у посиленні усного впливу на слухачів. Інтонація. Інтонація як комплексний засіб мови. Складові інтонації: мелодика, логічний наголос, гучність, темп і паузи.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 6,7,10,11,25,26,27</i></p>	7	8	-	-
<p>Тема 3.3. Невербальне спілкування в ході усного публічного виступу.</p> <p><i>Зміст теми:</i> Засвоєння мови невербального спілкування як умова ефективності усного публічного виступу. Кінетичні, просторові, часові характеристики невербальних засобів спілкування. Інформативна, регулятивна функції невербальних засобів. Тілесні рухи (поза, хода, жести, міміка), їх значення для оратора. Особливості мови тілесних рухів, їх обумовленість імпульсами підсвідомості. Сутність емпатичного відгуку. Дотримання дистанції у процесі спілкування. Врахування просторових зон: інтимної, особистої, соціальної,</p>	7	6	1	-

<p>суспільної. Роль зовнішності і манер оратора. Дотримання стандартів тілесних рухів в усному публічному виступі. Поза як елемент тілесних рухів у процесі мовлення. Сутність і призначення жесту в ораторському мистецтві; Мова жестів як засіб «зворотного зв'язку». Види жестів. Психологічна роль міміки, її рефлекторний характер. Відтворення емоцій засобами міміки (рух очей, брів, губ) у невербальній комунікації.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 5,6,7,10,23</i></p>				
<p>Тема 3.4. Підготовка та проведення усної публічної промови.</p> <p><i>Зміст теми:</i> Композиційно-стилістичне оформлення промови. Психологічні, змістові, концептуальні аспекти структурних елементів композиції промови. Основні вимоги до публічного виступу. Підготовка лектора до усного виступу: огляд приміщення, врахування особливостей виголошення промови під відкритим небом і у приміщенні, користування кафедрою, мікрофоном, перевірка освітлення. Структурні елементи композиції промови. Основні вимоги до публічного виступу. Підготовка лектора до усного виступу. Взаємодія оратора і слухачів. Створення позитивного іміджу оратора.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 5,6,7,9,10,11,24,25,27</i></p>	5	8	-	-
<p>Тема 3.5. Діалогічне мовлення оратора</p> <p><i>Зміст теми:</i> Діалог як різновид розмовного мовлення. Особливості проведення діалогічного мовлення. Бар'єри соціального і психологічного характеру. Стратегія спілкування, вибір моделей поведінки оратором. Прийоми активізації мислення і діяльності співрозмовника. Використання порівнянь, прикладів, посилянь на авторитети, статистичних даних, наочних аудіовізуальних засобів при проведенні бесіди. Підведення підсумків бесіди, висновки. Сутність понять еристика, дискусія, полеміка, диспут, суперечка. Принципи встановлення контакту між ними та роль невербальних засобів впливу на слухачів. Правила підготовки диспуту, полеміки, дискусії.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 1,2,5,6,7,11,25,27</i></p>	7	8	-	-
<p>Тема 3.6. Полемічна майстерність педагога-аніматора</p> <p><i>Зміст теми:</i> Культура суперечки. Два основні роди суперечок: суперечка як засіб спільного з'ясування питання (наукові); суперечка як засіб психологічного впливу однієї сторони на іншу (політичні, релігійні). Логічна структура суперечки: вступ, промова ведучого, обмін думками між учасниками, момент формулювання загальної думки, заключна промова, підведення підсумків. Засоби спростування аргументів опонента. Дискусія. Особливості підготовки та проведення дискусій.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 2,5,6,7,25,27</i></p>	7	6	-	-

4.2. Плани семінарських занять (денна форма)

Сутність та специфіка ораторського мистецтва.

1. Предмет і функції ораторського мистецтва.
2. Роль ораторського мистецтва у професійній діяльності педагога-аніматора.
3. Загальна характеристика різновидів ораторського мистецтва.
4. Спічрайтинг як напрямок класичної риторики та різновид PR-технологій.

Рекомендовані інформаційні джерела: 1,4,6,8,9,10,14,15,19, 21, 25

Історія риторики в Стародавній Греції та Римській імперії.

1. Соціокультурні умови виникнення та розвитку ораторського мистецтва в Стародавній Греції.
2. Видатні давньогрецькі оратори й логографи (Сократ, Платон, Аристотель).
3. Рим як спадкоємець риторики традицій Греції. Соціальні умови виникнення.
4. Поєднання грецької риторики та римського красномовства у діяльності М.Т. Цицерона.
5. Риторика як мистецтво у наставляннях М.Ф. Квінтіліана.

Рекомендовані інформаційні джерела: 1,2,6,8,11,12,13,14,25

Розвиток ораторства в епоху Середньовіччя, Відродження та Просвітництва.

1. Ораторське мистецтво епохи Середньовіччя. Гомілетика як наука про християнське церковне проповідництво.

2. Канони середньовічної риторики у творах Фоми Аквінського («Сума філософії» і «Сума теології»).
3. Візантійська теорія риторики та особливості розвитку ораторського мистецтва в епоху Відродження.
4. Розвиток академічного красномовства в епоху Просвітництва.
Рекомендовані інформаційні джерела: 1,2,6,7,9,11,25

Виникнення і розвиток ораторського мистецтва в Україні.

1. Красномовство періоду Київській Русі.
2. Визначні вітчизняні проповідники – полемісти XIV– XVII ст.
3. Розвиток українського слова в XVII – XVIII століттях.
4. Становлення і розвиток красномовства в XIX – XX століть.
5. Особливості ораторського мистецтва України XXI ст.
Рекомендовані інформаційні джерела: 1,6,7,9,11,12,20,25

Особливості мови як засобу комунікації оратора.

1. Характеристика різновидів комунікації. Усна мова як засіб сприйняття і передання інформації.
2. Комунікативність як необхідна професійна риса педагога-аніматора. Типи комунікабельності людей. Етичні норми усної комунікації.
3. Оратор як учасник комунікативного процесу. Побудова мовленнєвого акту.
4. Комунікативна стратегія. Механізми створення довіри.
Рекомендовані інформаційні джерела: 5,6,7,10,11,18,27

Психолого-педагогічні засади ораторського мистецтва.

1. Особливості інтелекту та розуму для підсилення впливу усного слова.
2. Оратор і аудиторія. Встановлення «зворотного зв'язку».
3. Психолого-педагогічні умови сприйняття й засвоєння матеріалу.
4. Основні прийоми стимулювання уваги та інтересу слухачів.
Рекомендовані інформаційні джерела: 6,7,10,11,27

Специфіка невербальної комунікації.

1. Характеристика невербальних засобів спілкування.
2. Дотримання дистанції у процесі спілкування.
3. Поза як елемент тілесних рухів у процесі мовлення.
4. Сутність і призначення жесту в ораторському мистецтві.
5. Відтворення емоцій засобами міміки у невербальній комунікації.
Рекомендовані інформаційні джерела: 5,6,7,10,23

Плани семінарських занять (заочна форма)

Промова: особливості підготовки та проведення.

1. Композиційно-стилістичне оформлення промови. Психологічні, змістові, концептуальні аспекти структурних елементів композиції промови.
2. Основні вимоги до публічного виступу.
3. Виступ оратора, виголошення промови.
4. Створення позитивного іміджу оратора. Складові технології самопрезентації.
Рекомендовані інформаційні джерела: 5,6,7,9,10,11

Плани практичних занять (денна форма)

Комунікативні навички педагога-аніматора (4 год)

Теоретична частина:

1. Дайте визначення мовної діяльності. Зазначте види та особливості мовної діяльності.
2. Охарактеризуйте механізми мовної діяльності.

Практична частина:

Дискусія на тему: «Краса врятує світ» (у вигляді дебат).

Студентська група поділяється на 4 підгрупи, у кожній з яких є власне завдання: апологети тези. Захищають, доводять можливість існування тези. Наводять аргументи на її підтримку. Використовують історичні, філософські, культурологічні, моральні тощо експлікації на її користь. антагоністи тези. Спростовують тезу, наводячи аргументи проти неї. експертне коло. Оцінюють вагомість аргументів, логічні та дискурсивні принади супротивників.

громадськість (загал). Оцінюють емоційну, образну привабливість апологетів і антагоністів. Виражають думку «пересічної» більшості.

Рекомендовані інформаційні джерела: 6,7,10,11,25,27

Мовлення оратора в системі стилів мови

Теоретична частина:

1. Культура ораторської промови.
2. Використання функціональних стилів мови в усному публічному виступі.
3. Відмінність ораторської прози від розмовної і письмової мови.
4. Стилістичне забарвлення слова.
5. Типи побудови фраз.

Практична частина.

1. Вправлення у побудові речень. Аналіз їх змістового та емоційного навантаження.
2. Ознайомлення із функціональними стилями промов.
3. Моделювання тексту різними мовними стилями.
4. Підведення підсумків.

Рекомендовані інформаційні джерела: 5,6,7,9,10,11,27

Доведення у діяльності оратора

Теоретична частина:

1. Складові мовного доведення (мета, задум, текст, реакція).
2. Доведення та його прийоми. Основні елементи логічного доведення.
3. Логічні помилки, їх види.

Практична частина

1. Визначте логічні помилки в наступних реченнях та класифікуйте їх:

Цією пральною машиною користуємося я та моя донька. Їй уже більше сімнадцяти років.

Він мав чарівну доньку та велику квартиру.

Синтаксис – це не фонетика, а фонетика – не синтаксис.

Після лекції у нас був гарний настрій. Отже, якщо у вас поганий настрій – ходіть на лекції.

Діти не можуть мати своєї думки, бо вони ще малі.

Ми можемо не читати цей твір, тому що він стоїть останнім у списку літератури.

2. Переконайте своїх слухачів у істинності думки Тараса Шевченка «Моліться одному – правді, а більш нікому».

Рекомендовані інформаційні джерела: 4,5,6,7,9,10,11,17,25,27

Логіко-композиційна побудова виступу

Теоретична частина:

1. Основні способи формування вступу: підкріплення, техніка використання приводу, техніка спонукання до роздумів, пряма техніка.
2. Мовні прийоми.

Практична частина:

1. Ознайомлення із варіантами вступів у промовах відомих ораторів, літераторів, публіцистів. Залежність сили впливу промови від використаних прийомів.
2. Аналіз студентських виступів. Визначення сили раціонального та емоційного впливу на аудиторію.
3. Модулювання промов із використанням різних методів викладу матеріалу, типу аудиторії (сприйнятливий, розсудливий).

Рекомендовані інформаційні джерела: 5,6,7,10,11,16, 25,27

Техніка мовлення педагога-аніматора

Теоретична частина:

1. Голос. Складові голосового апарату.
2. Дихання. Фонаційне дихання, його ознаки.
3. Дикція. Чітка вимова звуків у посиленні усного впливу на слухачів.
4. Інтонація. Інтонація як комплексний засіб мови.

Практична частина:

1. Вправи на дикцію:
 - 1.1. проголошення голосних і приголосних звуків;
 - 1.2. артикуляційна гімнастика;
 - 1.3. відпрацювання дикційної чистоти за допомогою скоромовок;
 - 1.4. тренування дикції з урахуванням власних мовних відхилень
2. Вправи по визначенню логічних пауз і логічних наголосів у різних за характером і складністю текстах.
3. Вправи по визначенню логічної мелодії тексту (пониження і підвищення голосу) в різних за характером і складністю реченнях.

Рекомендовані інформаційні джерела: 6,7,10,11,25,26,27

Підготовка та проведення усної публічної промови

Теоретична частина:

1. Структурні елементи композиції промови
2. Основні вимоги до публічного виступу.
3. Підготовка лектора до усного виступу.
4. Взаємодія оратора і слухачів. Створення позитивного іміджу оратора.

Практична частина.

1. Проведення лекції.
2. Обговорення лекції на основі мистецтва постановки запитань та відповідей на них.
3. Аналіз виступу, особи лектора, поведінки аудиторії.

Рекомендовані інформаційні джерела: 5,6,7,9,10,11,24,25,27

Партнерський діалог

Теоретична частина:

1. Особливості проведення діалогічного мовлення.
2. Стратегія спілкування, вибір моделей поведінки оратором.
3. Прийоми активізації мислення і діяльності співрозмовника.
4. Прийоми побудови партнерського діалогу.

Практична частина.

1. Ділова гра “Оратор як публічна особа”.
2. Ситуаційні вправи “Прийоми привертання й утримання уваги аудиторії”
3. Підведення підсумків.

Рекомендовані інформаційні джерела: 1,2,5,6,7,11,25,27

Діалогічне красномовство.

Теоретична частина:

1. Поняття про еристику.
2. Сутність понять дискусія, полеміка, диспут, суперечка.
3. Правила підготовки диспуту, полеміки, дискусії.

Практична частина:

1. Диспут на актуальну суспільно-політичну тему.
2. Полеміка на морально-етичну тему “Імідж публічної особи”.
3. Практикум-ситуація “Один день із життя публічної особи” - 30 хв.
4. Підведення підсумків.

Рекомендовані інформаційні джерела: 1,2,5,6,7,11,25,27

Полемічна майстерність педагога-аніматора

Теоретична частина:

1. Культура суперечки. Види суперечки. Логічна структура суперечки.
2. Засоби спростування аргументів опонента.
3. Дискусія. Особливості підготовки та проведення дискусій.

Практична частина.

1. Дискусія “Мовна політика в Україні”. Розподіл учасників: 1 студент - модератор дискусії; 2-є студентів – диспутанти; решта - учасники дискусії.
2. Підведення підсумків.

Рекомендовані інформаційні джерела: 2,5,6,7,25,27

Плани практичних занять (заочна форма)

Техніка мовлення педагога-аніматора

1. Роль техніки мовлення як комплексу навичок мовного дихання, голосотворення, дикції та інтонаційно-мелодичного ладу мовлення для оратора.
2. Голос. Складові голосового апарату.
3. Дихання. Фонаційне дихання, його ознаки.
4. Дикція. Чітка вимова звуків у посиленні усного впливу на слухачів.
5. Інтонація. Інтонація як комплексний засіб мови.

Практична частина:

Вправи на дикцію:

- проголошення голосних і приголосних звуків;
- артикуляційна гімнастика;
- відпрацювання дикційної чистоти за допомогою скоромовок;
- тренування дикції з урахуванням власних мовних відхилень

Вправи по визначенню логічних пауз і логічних наголосів у різних за характером і складністю текстах.

Вправи по визначенню логічної мелодії тексту (пониження і підвищення голосу) в різних за характером і складністю реченнях.

Рекомендовані інформаційні джерела: 4,6,7,10,11,18, 25

Діалогічне мовлення оратора

Теоретична частина:

Вироблення вмінь партнерського діалогу.

Практична частина.

1. Ділова гра “Оратор як публічна особа”.
2. Ситуаційні вправи “Прийоми привертання й утримання уваги аудиторії”
3. Підведення підсумків.

Перевірка самостійної роботи.

Рекомендовані інформаційні джерела: 1,2,5,6,7,11,25,27

4.3. Організація самостійної роботи студентів

Самостійна робота студента включає: опрацювання теоретичного матеріалу, літератури; виконання завдань; підготовку до поточного (модульного) та підсумкового контролів.

Завдання для самостійної роботи (денна форма)

1. Прочитати промову Горгія «Похвала Олені» та проаналізувати особливості стилю й використаних прийомів.
2. Основоположником латинського красномовства був відомий римський оратор і автор багатьох праць з юриспруденції Марк Порцій Катон Старший (234–149 рр. до н. е.); основними рисами його промов були максимальна стриманість, точність, лаконізм, стилістична вишуканість. Порівняйте їх із найхарактернішими особливостями промов видатного оратора стародавньої Греції афінянина Демосфена (384– 322 рр. до н. е.).
3. Охарактеризувати слово як символ, мову як знакову систему.
4. Охарактеризувати основні типи комунікабельності людей.
5. Охарактеризувати власну академічну групу за шкалою «розсудливість – сприйнятливість».
6. Прочитайте наступні уривки із художніх творів та знаками плюс чи мінус позначте, які етапи мовної діяльності персонажів відображені (+) чи не відображені (-) в кожному із них:
 - «Треба буде йому заперечити так, - вирішив Берліоз, - так, людина смертна, ніхто проти цього не сперечається. А річ у тому, що...».

Однак він не встиг вимовити цих слів, як заговорив іноземець: Так, людина смертна, але це було б ще півбіди. Погано те, що вона іноді раптово смертна, ось у чому фокус!

(М. Булгаков. Майстер і Маргарита)

- З вами я б швидше вивчилася, я чомусь впевнена в вас, - сказала Кіті Левіну. - І я впевнений у собі, коли ви спираєтеся на мене, - сказав він, і зразу ж злякався того, що сказав, і почервонів.

(Л.М. Толстой. Анна Кареніна)

- Потім вона запитала, усвідомлюючи дурість запитання, але не в силах зупинитися, чи давно він грає в шахи. Він нічого не відповів, відвернувся, і вона так зніяковіла, що почала швидко перераховувати всі метеорологічні прикмети вчорашнього, сьогоднішнього, завтрашнього дня.

(В. Набоков. Захист Лужина)

Персонаж	Берліоз	Левін	Вона
Стимуляційно-мотиваційний етап			
Орієнтувальний			
Виконавський			
Етап контролю			

7. Заповніть таблицю

Людина слухає, якщо вона...	Людину слухають, якщо вона...

8. Підготуйте виступ із наступними варіантами вступу:

- як способу підкріплення,
- з технікою використання приводу,
- з технікою спонукання до роздумів,
- пряма техніка.

9. За тлумачним словником визначити поняття еристика, дискусія, полеміка, диспут, суперечка.

Завдання для самостійної роботи (заочна форма)

1. Охарактеризувати ораторське мистецтво як науку, риторику як практику красномовства.
2. Передумови становлення та розвитку ораторського мистецтва у стародавньому світі.
3. Прочитати промову Горгія «Похвала Олені» і проаналізувати особливості стилю і використаних прийомів.
4. Розвиток ораторства в епоху Середньовіччя, Відродження та Просвітництва.
5. Ознайомитись з промовами Демосфена «Про злочинне посольство», «За Ктесифонта про вінок»
6. Прочитати трактат Марка Туллія Цицерона «Оратор» і визначити стильові

- особливості та прийоми.
7. Виникнення і розвиток ораторського мистецтва в Україні.
 8. Прочитати уривок з «Притчі про людську душу й тіло» Кирила Туровського.
 9. Розкрийте основні правила красномовства, викладені у трактаті «Слово про закон і благодать» Іларіона.
 10. Прочитати та проаналізувати уривки твору «Про риторичне мистецтво» Феофана Прокоповича.
 11. Мова як засіб комунікації оратора.
 12. Охарактеризувати слово як символ, мову як знакову систему.
 13. Охарактеризувати основні типи комунікабельності людей.
 14. Мовлення оратора в системі стилів мови.
 15. Скласти уривки промови, використавши основні логічні закони красномовства.
 16. Підготувати кілька варіантів вступу і заключної частини, використавши відповідні мовні прийоми.
 17. Невербальне спілкування в ході усного публічного виступу.
 18. Визначити особливості проведення монологічних та діалогічних форм усних виступів.
 19. Розробити та проаналізувати анкету типових думок та мотивів участі співбесідників в обговоренні конкретної проблеми.
 20. Продумати основні моменти в підготовці та проведенні дискусії.
 21. Визначити особливості та якісний склад аудиторії дискусії.

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування

Методи письмового контролю: модульний контроль

5.2. Форми і методи підсумкового контролю.

Формою підсумкового контролю є залік.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

Рейтингова система контролю теоретичних знань протягом вивчення дисципліни (поточний контроль) проводиться на основі розробленої університетської 100-бальної шкали оцінювання досягнень студентів. Підсумковий контроль (залік) проводиться по завершенню вивчення дисципліни. Якщо здобувачі протягом вивчення дисципліни набрали від 60 до 100 балів, то підсумкова кількість балів розраховується автоматично.

Підготовка до підсумкового контролю здійснюється студентами самостійно, відповідно до питань, що подаються викладачем після повного курсу вивчення дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

<i>Сумма балів за всі види діяльності</i>	<i>Оцінка ECTS</i>	<i>За національною шкалою для заліку</i>
90-100	A	<i>зараховано</i>
80-89	B	
70-79	C	
65-69	D	<i>Не зараховано</i>
60-64	E	
35-59	FX	
0-34	F	

VI. Навчально-методична карта (додаток 1; 2)

VII. Основні та допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу.

Основні:

1. Білавич Г. Основи риторики і красномовства. Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2020. 211 с.

2. Грицаєнко Л.М. Основи красномовства: навчальний посібник. К: КНУТД, 2013. 244 с.
3. Нищета В. Риторика: навч.посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2021. 220 с
4. Ораторське мистецтво: навч. посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. 2-ге вид-ня / За ред. професора Н.П. Осипової. Харків: Одиссей, 2006. 144 с.
5. Ораторське мистецтво : навч.-метод. посіб. / авт.-уклад. : І. М. Плотницька, О. П. Левченко, З. Ф. Кудрявцева та ін. ; за ред. І. М. Плотницької, О. П. Левченко. 2-ге вид., стер. Київ : НАДУ, 2011. 128 с.
6. Олійник, О. Основи ораторської майстерності : навч. посіб. Київ: Кондор, 2010. 181 с
7. Основи ораторського мистецтва : навчальний посібник / уклад. Т. В. Сіроштан, С. І. Єрмоленко, З. О. Митяй. Мелітополь : Вид-во МДПУ ім. Богдана Хмельницького, 2020. 89 с.
8. Педагогічна риторика: історія, теорія, практика : монографія / за ред. О. А. Кучерук. Київ : КНТ, 2016. 258 с.
9. Риторика: навчально-методичний посібник з курсів «Основи риторики» та «Професійна риторика» / укл. Гузенко І. І. Львів, 2014. 328 с.
10. Риторика: навч. посібн. /упор. Т.К. Ісаєнко, А.В. Лисенко. Полтава: ПолтНТУ, 2019. 247с.
11. Теслюк В.М. Основи красномовства : навчальний посібник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 524 с.

Допоміжні:

12. Бондаренко Г. Л. Історія педагогічної риторики: навч. посіб. Київ.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. 276 с
13. Гончарова О.М. Античне красномовство як феномен європейської культури: монографія. К.: НАКККіМ, 2013. 408 с.
14. Гончарова О.М. Ораторське мистецтво: особливості становлення. *Культура України. 2010. Випуск 31. URL:*
15. Ісайкіна О.Д. Спінрайтинг як базова технологія політичного піару. *Соціум. Документ. Комунікація*. Вип. 2. 2016. С. 177-188.
16. Колотілова Н. Логіка і риторика: ретроспектива взаємозв'язку: монографія К: Центр навчальної літератури, 2019. 272 с
17. Комаха Л. Г. Логічні засади аргументації у філософському знанні : монографія / Л. Г. Комаха. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 360 с.
18. Короленко, Є.О., Швець, І.Г. 2020. Комунікативні здібності в роботі івент-менеджера. *Питання культурології*. 2020. № 36. С. 219-227.
19. Короленко Є.О., Швець І.Г. Ораторське мистецтво в івент-індустрії. *Феномен культури постглобалізму : зб. мат. І Міжнар. наук.-практ. конф., м. Маріуполь, 27 листопада 2020 р. : у 2 ч. / Маріуп. держ. ун-т ; гол. ред. Ю. С. Сабадаш ; упоряд. С. Янковський ; техн. ред. О.В. Дейниченко. Маріуполь : МДУ, 2020. Ч. I. С. 110-114.*
20. Куньч З. Українська риторика : історія становлення і розвитку : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2011. 248 с.
21. Нечаєнко Т.В. Зміст і функції ораторського мистецтва в сучасному суспільстві. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*, 2018. № 40. С. 378-385.
22. Овчиннікова А. П. Основи ораторської майстерності в умовах конфліктної взаємодії : навчальний посібник. Одеса: Пальміра, 2005. 179 с.
23. Підгородецька І. Ю. Міжкультурна комунікація: невербальний аспект. *Virtus: Scientific Journal*. 2017. № 14. С. 162-165.

24. Сагач Г.М. Ділова риторика: мистецтво риторичної комунікації: навч. посіб. Київ: Зоря, 2003. 255 с
25. Сагач Г.М. Риторика: навч. посібник для студентів серед. і вищ. навч. закладів . Вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2000. 567 с.
26. Сербенська О. Н. Культура усного мовлення : практикум : навч. посіб. К. : Центр навч. л-ри, 2004. 214 с.
27. Сопер Поль Л. Основы искусства речи. перевод с англ. Москва: Яхтмен, 1995. 416 с.
28. WOW-виступ по-українськи. Ноу-хау сучасного оратора / Андрій Степура. Дніпро: Моноліт, 2018. 304 с.

VIII. Доповнення та зміни, внесені до робочої програми на 20__-20__ н.р.